

VI. Alii gladio liberos suos interimunt, qui in super eos prava et perversa docent. Alii rapinam, quales et crocodili, qui si videant fœtum suum simul ac natus est sedulo repere, eum pro legitimo habent, at si deses fuerit ac muscas solum venetur, nomine et stirpe sua indignum censent, et de vicinia pellunt, Viuent. spec. nat. l. XXX. c. CXI. Alii superbire eos docent, capillum crispere, faciem fucare, etc. de quibus, Ps. CLXIII. dicitur: *Filiæ eorum compositæ circumornatæ ut similitudo templi.* Recte Clemens Alexandrinus, l. XI. pædag. c. XII. comparat ornatum illum superfluum cum templis Ægyptiarum et Lucis magnifice adornatis, sed in quibus continerentur feles, crocodili, serpentes, etc. Sane si cum templis etiam nostris comparationem instituere liceat, videbimus in muliebri mundo superfluo, capillos in altum assurgentes veluti turrim, gemmas ex auribus dependentes veluti campanas, rosas et coronas in capite veluti ciconiarum nidum, faciem fucatam velut imaginum picturas, collaria expansa, velut dæmonum subsellia, oculos vagos et superciliosos velut candelas arden- tes, etc. Et quid hoc nisi e templo et domo Dei facere templum diaboli et speluncam latronum? De Prætextata S. Hieron. ep. VII. ad Lætam scribit, eam, cum virginem Deo dicatam Eustochium mundano more ornasset, crinemque ad viri imperium superbe pexisset, correptam ab angelo audisse: « Tu ausa es viri imperium præferre Christo; manus tuæ hoc attentasse arescent, et quinto post mense ad infernum deduceris; et ni cesses, marito simul et liberis orbaberis. » Quæ omnia ordine contigisse narrat ibid. S. Hieron. Alii eos pravas docent cantationes, de quibus S. Chrysost. hom. IX. ad Coloss. ait: « Nunc vero Satanicas cantationes præferunt pueri vestri, quemadmodum coqui et obsonatores et chorearum ductores: psalmum autem nemo novit ullum, quin et res ista turpis esse videtur, ludicra et ridicula. Hinc mala cuncta vigent, etc. »

VII. Denique, idolo Moloch immolant filios suos, ut qui in locos hæreticos eos mittunt, vel patiuntur, inter eos degere, ut opificum tyrones. Deinde, parentes illi, qui liberos suos instruunt ad beneficium adeoque dæmoni devovent, ac despondent. Qua crudelitate quæ major excogitari potest? Audiant hi, quod præcepit Deus, Levit. XVIII. *De semine tuo non dabis ut consecretur idolo Moloch: et Lev. XX. jubetur lapidari, qui dederit de semine suo idolo Moloch: Populus lapidabit eum, et ego ponam faciem meam contra illum succidamque illum de medio populi mei.* Atqui nonne multo gravius est liberos suos impellere in gehennam, quam impellere in brachia igniti Moloch,

vel etiam infamem carnificis rogum? Pii olim parentes tradere solebant liberos suos instituendos viris sanctis et monasteriis, ut Romani nobiles S. Benedicto, teste S. Gregor. l. II. dial. c. XIII. alii in Gallia S. Martino, ut in ejus vita Sulpitius. Sed quid dicemus tandem de crudelibus his parentibus, qui modis recensitis suos necant liberos? Id nimirum, quod dicitur Psal. CV. *Immolaverunt filios suos et filias suas dæmoniis: et quod Eccl. LXII. dicitur: De patre impio queruntur filii, quoniam propter illum sunt in opprobrio!* et denique, quod hodierno in evangelio: *Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus.* Ad Deum enim hujusmodi peccata clamant, et vindictam expetunt. Sed quid est quod parentes hæc non agnoscant, et querelas liberorum de se non animadvertant? Nimirum id accidit eis, quod olim parentibus gentilium, qui idolo Moloch filios suos in sacrificium offerebant, ut IV. Reg. XXIII. habetur: sed ne gemitus et singultus filiorum a parentibus audirentur, tympanum interim pulsabatur, unde locus ille tophet dictus a toph, quod est tympanum, ut advertit ibi Lyranus. Ita nimirum dæmon plurimis adhuc parentibus tympanum pulsatur, dum inanibus eos ludibriis agitat, et mundi strepitu, vanisque persuasionibus, sensus eorum obtundit, cæcitateque intellectum; ne tam grandia scelera advertant.

CONCIO VI.

DOCUMENTA.

I. Christus adhuc infans infernum spoliavit. — II. Nulla mundo prosperitas stabilis. — III. Facile es Deo homines confundere. — IV. Tenera liberorum ætas bene servanda. — V. Bona nostra occultanda. — VI. Uxores subsint maritis. — VII. Superiorum monitis obediendum.

THEMA.

Surge et accipe puerum, et matrem ejus et fuge in Ægyptum. Matth. II.

Non dubito, auditores, quin vestrum plerorumque cordibus natus sit his ss. feriis Christus, quando videlicet eum in s. communione suscepistis. Verum: *Quia non minor est virtus, quam querere, parta tueri,* satagendum est ut hoc magno bono non iterum destituamur. Astutus ille Herodes, diabolus solet recens nato Christo ponere insidias, ut eum de corde nostro tollat, juxta id Marc. IV. *Confestim venit Satanas, et auferit verbum, quod seminatum est in cordibus eorum.* Moneo igitur omnes cum angelo hodierno ut accipiant puerum et matrem ejus et fugiant in Ægyptum,

tum, id est, fugiant mundum et malorum consortia: peccandi occasiones et voluptatis mella: recipiant se in Ægyptum, quam sua inundatione fecundam reddidit Nilus, qui Dei verbum, quo fecundantur corda nostra, in ecclesia audiendum denotat. Ibi adolesemus, ibi proficiemus. Quare nunc ad hodiernum evangelium mentem applicemus.

I. Discimus Christum adhuc infantem spolia inferno et dæmoni detraxisse, parvulos videlicet, quos e mundo abstractos, martyres fecit et hæredes cæli. Prædixit de Christo Isaias, cap. VIII. *Antequam sciat puer vocare patrem suum et matrem suam, auferetur fortitudo Damasci et spolia Samariæ,* id est, Herodis et diaboli. Nam primo, Christus statim ac carnem ex Virgine suscepit, Matrem ad montana impulit, ut ex Joanne Baptista adhuc clauso in matris utero dæmonem ejiceret; siquidem ad salutationem Deiparæ Joannes ab originali labe expiatus, et Spiritu sancto repletus est.

Secundo, pastores ex Judæa et magos ex oriente ad sui adorationem stella duce pertraxit.

Tertio, Innocentes etiam pueros quos Herodis trucidavit sævitia, ad suum regnum singulari beneficio adlegit. Neque exigua fuit hæc præda: hos Innocentes quatuordecim millia fuisse testatur menologium Græcorum et canon missæ Æthiopum, in biblioth. ss. patr. tom. VI.

Quarto, ingrediens Ægyptum, idola Ægyptiorum stravit, ut alibi ostensum.

Quinto, reclinatus in præsepio debellavit mundi fortitudinem, præsentiam et gloriam. « Quid enim aliud fuit Christi nativitas (inquit Hector Pintus, in c. VIII. Isa.) ejusque in mundum adventus sine humanis armis, sine copiis et hominum exercitibus, sine bellico apparatu, quam inanis mundi fortitudinis eversio? Voluit statim in infantia Christus indicare nulla arma, nullam mundi fortitudinem, nullas hominum munitiones, tantam habere firmitudinem, ut in illis fiduciam collocaremus: sed in Christi fide charitate formata, in vera religione, in mundi contemptu, in perpetua virtutis constantia esse veram fortitudinem constitutam. Quid aliud fuit nasci Christum inter paleas et fœnum, et reclinari a Virgine sanctissima in humili præsepio, quia non erat locus in diversorio, ut ait evangelista, quam humani fastus, inanis gloriæ hominum pompæ et hujus mundi sapientiæ, apertissima damnatio? Quid aliud fuit nasci in itinere et in diversorio, nisi docere viam esse et diversorium non permanens domicilium? Quid aliud fuit illa profunda humilitas, quam mundi superbiæ et jactantiæ clarissima improbatio? Quid aliud fuit illa summa paupertas,

quam humanæ prosperitatis, fluxarumque opum inconstantium in casuque sitarum, contemptio? In illa inopia voluit delitescere summus ille omnium rerum opifex, amplissimusque cæli moderator et rector, qui naturam universam immensa virtute coercescit et continet totius universi invictissimus imperator, ut doceret fundamentum christianæ philosophiæ veræque religionis initium in rerum humanarum contemptione ac despicientia consistere: nosque ad cælestis patriæ desiderium firmissimamque æternitatis spem et fiduciam excitaret: cum igitur Christus natus est statim incepit auferre fortitudinem Damasci. Stultam enim fecit Deus hujusmodi sapientiam, etc. » Hæc Pintus.

II. Discimus, nullam mundi prosperitatem nullumque gaudium stabile esse. Ecce enim angelus paulo ante Christo accinebat lætissimum illud canticum: *Gloria in altissimis Deo,* nunc vero monet angelus ut fugiat Herodem, futurum alioquin ut Herodes quærat eum perdere. Sed audiamus hac de re S. Chrysost. hom. VIII. in Matth. « Tum de posteris, inquit, tum ex adversis justorum vitam quasi admirabili varietate contexit (Deus). Quod hic quoque eum fecisse considera. Videndo quippe S. Joseph gravidam sponsam, in conturbationem incidit maximam: sed adfuit repente angelus, timorem prorsus extinguens. Deinde, videns puerum natum, maxima exultatione repletus est: sed rursus huic etiam gaudium periculum grande successit, cum tota utique civitas turbaretur, ipse rex fureret et ad necem puerum quæreret. Sed et hunc mœrorem alia rursus lætitia subsecuta est, apparitio videlicet stellæ et adoratio magorum: post hanc quoque jucunditatem iterum periculum iterumque formido: Quærit, inquit, Herodes animam pueri, et fugere necesse est et in longinqua transire. » Bene igitur et accommodate ad hanc Chrysostomi sententiam Ezechias rex vitam hominis telæ seu texturæ comparavit, Isa. XXXVIII. *Præcisa est, inquit, velut a texente vita mea.* Telæ enim fila non eodem omnia tendunt, sed alia quidem recta, alia transversa sunt; ita et vitæ nostræ dies alii recti, id est, læti et prosperi, alii transversi, id est, mœsti et adversi sunt. Charissimum filium suum Josephum vestivit Jacob *polymita,* id est, multicolore veste, Gen. XXXVII. Ita enim electos suos Deus partim prosperis, partim adversis rebus dum induit, exornat. Zodiacus modo ad nos adducens, modo a nobis abducens solem, causa generationis et nutrimenti nostri est: pari modo Deus, dum modo nos castigat, modo consolatur, in obedientia et disciplina nos conservat. Quare sicut navigantes in alto mar-

nunquam ita læti sunt, quin interim in timore aliquo venturæ tempestatis sint; ita nos in isto mundo nunquam ita lætari deberemus ut non meminerimus tenebrosi temporis, tribulationis, mortis, iudicii, etc.

III. Discimus, quam facile sit Deo confundere et dissipare hominum consilia. Etenim Herodes admodum fraudulenter machinabatur necem Christo, cum omnes infantes in Bethlehem et finibus ejus, a bimatu et infra perimi præcepit: nihil tamen effecit, Christus se subtraxit: *Frustra jacitur rete ante oculos pennatorum*, inquit Sapiens, Prov. I. Imo dum Herodes perdere Christum voluit, perdidit proprium filium, ut alibi audivimus: ita nimirum sibi nocet, qui in Deum pugnat. Fabri turris Babel sibi imaginabantur se a nemine impediri posse: sed risit eos Deus ac reipsa dixit: « Levi flatu hoc opus dissipabo, nullis utar machinis, tantum confundam linguas eorum, ut uno petente lateres, alter præbeat cæmentum, hoc petente trullam, alter porrigat sportam: itaque implebo cuncta confusione, ut invicem irridentes, et mutuo irascentes separentur, et pudefacti dispergantur in regiones, » ut describit Marius Victor. l. XXX. in Gen. Eadem facilitate elusit Christus Herodem ejusque machinamenta. Avium, quas in nostris terris noscimus, minima est, quam regulum vel regalium appellatur, hæc per angustas sepes, celerissimis saltibus transilit, ac licet vicinissima et præmanibus nostris sit, quasi captu facilis, nequam tamen apprehendi potest, statim enim elabitur, et oculis nostris se subducit: cantillat præterea in hieme et pugnare audet cum aquila, oculos ejus impetens, quam utique ob causam, Plin. l. X. c. XXV. regem avium appellari eam scribit. Merito hanc aviculam Christo infanti compararim. Ipse enim minimus hominum factus est, cum exinanivit semetipsum formam servi accipiens: cum reclinator in præsepio, non haberet locum in diversorio, jam ab aliis occupato: cum Barabba deterior habitus et medius inter latrones crucifixus est. Canit hic in hieme, quia in frigore hiemali natus vagit, interim tamen mundo lætum accinit nuntium: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus*. Conabatur hunc Herodes jamjam apprehendere, sed spe delusus est; subito enim hic infans ab ejus manu se subduxit et fugit in Ægyptum, sicque superbum illum regem, qui sibi instar aquilæ volantis omnia cernere videbatur, oculis et mente privavit. Eadem sua potentia compressit fastum et arrogantiam Maximiani imperatoris Christianis insultantis, anno 301. Ipso enim Maximiano Galerio in theatro, Nicomediæ jactabundo ore

perorante de Romani imperii felicitate, devictis Parthis et Persis, regiis etiam personis in triumphum ductis et ultra Ctesiphontem protracto imperio, quod ante imperatorum Romanorum nemini icuisset, et ad suorum deorum cultum Christianos alliciente, et impellente, prodigium immane ejus jactantiam redarguit; cum medio die sereno cælo, caloribus maximis, tanta vis tonitruum et fulgurum, cum ventis vehementibus, et densa grandine, et densis tenebris erupit, ut plurimi in fuga proculcati, perierint, et Maximianus vix evaserit; flumina quoque redundantia, et segetes funditus evellentia, agricolarum labores in mare deportarunt.

IV. Discimus, teneram liberorum ætatem sedulo custodire, et abscondere a perversis sociis, quia non minus quam Herodes eos perdere querunt, dum ad vitia impellant. Hinc apost. ad Gal. IV. ait, Ismaelem persecutum esse puerum Isaac, Gen. XXI. sed quomodo eum persecutus est? Malo exemplo, aiunt Hebræi apud Sanctum Hieronymum fingendo per ludum idola; ex quo ad idololatram facile pertrahi poterat Isaac, Sara igitur hoc videns ejecit Ismaelem. Nec minori diligentia usa est Rebecca in servando filio Jacob ab insidiis Esau fratris. Cum enim adverteret hunc illi necem machinari, ablegavit Jacobum in Haran, Gen. XXVII. Discant ergo matres exemplo Deiparæ, Saræ et Rebecce, servare liberos suos a morum corruptoribus. Audiant vel ethnicos. Severus imperator filios ab urbe abduxit, non alia de causa, quam ut a deliciis urbanis abstracti non ignavia, sed militari vitæ in castris, juvenes assuescerent. Plut. in lib. de educandis liberis ait: « Sicut infantium membra simul ac nata sunt, formari componique debent, ut recta minimeque obliqua fiant, ita puerorum mores principio apte concinneque fingere conveniet. »

V. Discimus bona nostra opera dæmoni velut Herodi mox subtrahere et offerre Deo. Vult dæmon sicut Pharaon, Exodi I. masculas nostras proles, id est, opera spiritus interfici: feminas, id est, opera carnis reservari. Nos contra cum obstetricibus masculas servemus: et contra potius feminas per penitentiam extinguamus.

VI. Discunt uxores a Deipara, maritis subesse et obedire. Etenim Josepho, non Deiparæ facta est revelatio, fugiendum esse in Ægyptum; ipsa vero a Josepho hoc primum intellexit, et tamen ita paret eique se accommodat, ac si idem ab angelo audisset. Nimirum ipsa noverat virum esse caput mulieris, et Josephum familiæ suæ directorem: idcirco ei non secus ac Dei voci obediit. Igitur uxores directionem et instructionem capiant, et petant a maritis: non præscribant ipsis leges.

VII. Discimus a Josepho Dei et superiorum monitis obedire. Videte Josephi obedientiam. Audit ab angelo fugiendum esse et quidem in Ægyptum longo et asperrimo itinere, in barbarorum regionem Hebræorum inimicam, adeoque in exilium, statimque ad iter accingit, nec verbo contradicit, v. g. posse commodiorem nec minus tutum locum eligi, quod olim fecerat Loth, qui jussus ab angelo in monte se salvare, replicavit velle se potius divertere ad urbem Segor, Gen. XIX.

Deinde, jubetur pueram et matrem ejus tantum accipere, de suppellectile nulla mentio, quia nec commode fieri poterat, præsertim in hac festinatione: paret iterum Joseph. Jubetur etiam surgere de somno et ipsa nocte fugere: surgit igitur mox et capessit fugam.

Denique, jubetur in Ægypto hærare, donec rursum moneatur: *Esto ibi*, ait angelus, *usque dum dicam tibi*, non describitur ei terminus certus. Et hoc tamen contentus est. Fuit igitur Joseph verus Abraham filius, in hac sua obedientia patrem suum imitans. Jubebatur ille egredi de patria, Gen. XII. et sine mora egressus est: ita etiam Joseph monitus ut fugeret, de nocte consurrexit et fugit. Item fecerat Joseph patri, audiens enim a patre: *Veni, mittam te ad fratres tuos: Præsto sum*, inquit, Gen. XXXVII. Celebratur etiam hoc nomine in Bavaria S. Matth. Raderi, p. I. B. Fridericus e S. Augustini familia Ratisbonensis, qui cum e cella vinaria vinum e dolio in subjectum vas emitteret, et epistomium extractum intra cingulum conderet, audiens vocem superioris, subito advolavit, ablato secum epistomio. Quod ubi vidit prior, conjecit canalem a Friderico apertum relic-

tum esse. Revolat igitur in cellam cum epistomio Fridericus, id repositurus; sed vidit apertum e vase nihil prorsus effluxisse, in præmium videlicet velocis obedientiæ.

Secundo, jubebatur ire in terram sibi incognitam et paruit Abraham, nesciens quo iret: ita Josephus in Ægyptum ire jubetur, terram barbaram et hostilem nec designatur civitas aut domus, in qua diverteret, paret tamen simpliciter. Hujusmodi exemplum cæcæ obedientiæ ait se vidisse S. Hieronymus, in reg. monial. quando fratrum unus, qui in eremo ad jussum sui superioris, singulis diebus lapidem prægrandem ferebat in scapulis bis quotidie per tria milliaria, quod is cum magna alacritate continuabat per annos octo.

Tertio, jubebatur relinquere domum paternam, et cognationem suam, ita etiam Joseph qui præter patriam domum reliquit etiam suppellectilem et cognatos, etc. Quarto, Abraham nihil conqueritur, tametsi iter foret magnum et difficile: pari modo et Joseph, qui eundem sibi sciebat perhorridum et incultum desertum. Quinto, obediit Abraham perseveranter, manens semper in Chanaan: ita etiam Joseph mansit in Ægypto, donec angeli ductu, redire juberetur.

Habemus ergo in Josepho speculum obedientiæ, quem nos imitabimur, si nostrorum superiorum, confessoriorum, concionatorum consiliis per omnia utamur, et ad eorum directionem vitam nostram instituamus. Hac enim ratione secure ambulabimus, insidias diaboli declinabimus, et tandem ad patriam nostram Nazareth, id est, floridam cæli regionem perveniemus.

AUCTARIUM.

CONCIO I.

JUSTI ET INNOCENTES CUR HIC SÆPE TRIBULENTUR.

I. Ut probetur eorum virtus. — II. Ut a peccatis emundentur. — III. Ut exerceantur et solidentur in virtutibus. — IV. Ut in officio contineantur et arceantur a peccatis. — V. Ut digni fiant celesti gloria. — VI. Ut sint aliis in exemplum patientiæ.

THEMA.

Mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem.
Matth. II.

Quid est, auditores, quod Ecclesia hoc Innocentium festum modo violaceo et lugubri vestitu, modo rubro et hilari celebrare solet? Modo omittit

in ejus missa cantica lætitiæ, modo ea resumit? Si enim incidat in dominicam, celebrat cum gaudio; si in alium diem, celebrat cum luctu. Nimirum duplex est, adiciendum de cæde horum infantium: unum hujus mundi et matrum istorum infantium, alterum vero Dei. Mundus illorum cædem censet lacrymis deplorandam, velut innocentium; et sic deplorant eos matres: Deus autem gaudio potius asserit prosequendos, velut martyres cælo natos. Utrumque indicavit Jeremias, cap. XXXI. de hoc prophetans. Inducit enim Rachelem, velut matrem communem omnium horum infantium, eorum cædes deplorantem: *Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos, ut refert Matthæus. Verum audite*